

KODA SOSYAL ETKİ YOLCULUĞU

2022-2023 Sosyal Etki Ölçüm Sonuçları



KÖY OKULLARI DEĞİŞİM AĞI DERNEĞİ

Kuruluş tarihi: 5 Aralık 2016



Yayın Tarihi

Şubat 2024

Yazar

Dr. Arzu Şahin

Editör

Muhammed Atalay

Redaksiyon

Bensu Müldür

Esra Yıldırım

Kevser Çimen

Tasarım

Betül Balcı



www.kodegisim.org

bilgi@kodegisim.org

Murat Reis Mah. Gazi Cad. No: 79

Bağlarbaşı Üsküdar/İstanbul

0216 343 73 43



@kodegisim



İÇİNDEKİLER

A. Sosyal Etki Yolculuğumuz: Şimdiye kadar neler yaptık?	4
B. Sosyal Etki Çalışmalarımıza Dair	7
C. KODA 2022-2023 Sosyal Etki Sonuçları	8
1. Veri toplama süreci	8
2. Etki Ölçüm Sonuçları	8
3. Beyan edilen mesleki katkılar	15
4. Beyan edilen kişisel katkılar	15
5. Beklenmeyen olumlu ya da olumsuz etkiler	16
6. Başarı faktörleri	17
D. Sonuç	18



A. Sosyal Etki Yolculuğumuz: Şimdiye kadar neler yaptık?

KODA olarak ilk çalışmalarımızdan bu yana sahadaki ihtiyaçları görerek ve anlayarak faaliyetlerimize devam etmeye özen gösterdik. Bu bağlamda şimdiye kadar gerçekleştirdiğimiz proje ya da programların izleme ve değerlendirme sonuç ve bulgularına dayanarak KODA faaliyetlerinin gelişim seyrini belirledik.

Süreç boyunca faaliyetlerimiz aracılığıyla oluşturduğumuz sosyal etkinin ne olduğunu görmek de önceliklerimizden biri oldu. Bu raporun ana konusu olan **sosyal etkimizi** ölçmek adına birtakım çalışmalar gerçekleştirdik.

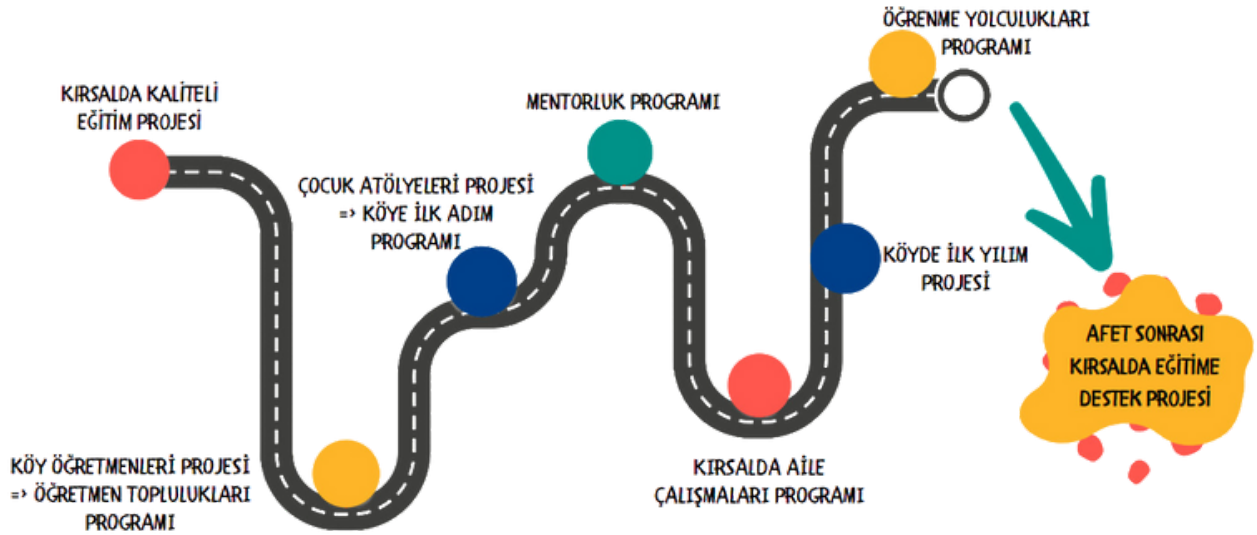
Sosyal etki ölçüm sonuçlarımıza bakmadan önce süreç içerisinde izleme ve değerlendirme çalışmalarımızın proje ve programlarımızın gelişim ya da dönüşümünde nasıl bir etkisi olduğunu kısaca anlattık.

Sosyal Etki

"Bir eylem/aktivite/proje/program sonucu farklı insanlar (gruplar/paydaşlar) üzerinde oluşan etkilerdir."

Sosyal etki;

- Pozitif veya negatif olarak algılanabilir.
- Planlanarak veya planlanmadan elde edilebilir.
- Kısa veya uzun vadede kendini gösterebilir.
- Doğrudan veya dolaylı olabilir.



Kırsalda Kaliteli Eğitim Projesi: Kırsalda Kaliteli Eğitim projemiz ile birlikte 2018 yılında ilk yapılandırılmış izleme ve değerlendirme çalışmalarımıza başladık. Öğretmenlerle buluşmalar ve öğrencilerle de atölyeler yaparak çalıştığımız bu proje sonucunda öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin yanı sıra kişisel gelişimleri için de bir destek süreci ve sınıf içi gözlemlerle daha derinleşen bir öğretim süreci desteğine ihtiyaçları ve talepleri olduğunu fark ettik.

Öğretmen Toplulukları Programı: Bugün Öğretmen Toplulukları Programı adı ile devam eden Köy Öğretmenleri Projemiz sınıf içi gözlem taleplerine cevap verdiğimiz ve ileride Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Programımızın ilk uygulamalarına başladığımız proje oldu. Projede öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik buluşma başlıklarına ek olarak kişisel gelişimleri için de aylık buluşma başlıkları ekledik.

Projenin ilk yıl izleme ve değerlendirme sonuçlarında öğretmenlerin yalnızlık hislerinin giderildiğini ve kendilerini daha motive hissettiklerini tespit ettik. Bulgularımızdan biri de köy öğretmenlerinin yaşadıkları sorunların büyük çoğunluğunun eğitim fakültelerinde aldıkları eğitimlerin onları köy koşulları, birleştirilmiş sınıflarda eğitim gibi konularda yeterince hazırlamamasından kaynaklandığıydı. Bu bulgu bizi atanmış ve mesleğini icra eden köy öğretmenlerinin yanı sıra eğitim fakültelerinin sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerine yani öğretmen adaylarına yöneltti.

Köye İlk Adım Programı: 2018-2019 eğitim-öğretim döneminde Çocuk Atölyeleri Projesi adıyla başlayıp sonradan Köye İlk Adım Programı olarak devam eden programımız üniversitelerin eğitim fakültelerinde sınıf öğretmenliği bölümündeki öğretmen adaylarına yönelik olarak tasarlandı. 13 hafta süren program, ilk atamalarında kırsal bölgelerde ve/veya birleştirilmiş sınıflarda görev yapma olasılıkları yüksek olan öğretmen adaylarının köy okullarında ve birleştirilmiş sınıflarda eğitim verme konusunda teorik bilgi ve uygulamalar ile desteklenmesini kapsıyor.

Program sonunda öğretmen adayları, köye ve köy okullarına dair bilgi ediniyor, köyde öğretmenlik yapmaya dair mesleki becerilerini artırma şansı bularak deneyim kazanıyor, köy okulunda ihtiyaç duyacakları konularda nasıl yardım alabileceklerini öğreniyorlar. Ayrıca kişisel anlamda öz güvenleri, iletişim becerileri ve sosyal duygusal becerileri de gelişiyor. Program mezunu öğretmen adaylarının büyük çoğunluğu köyde eğitim ve birleştirilmiş sınıflara dair bilgi ve deneyim edinerek kendilerini mesleğe daha hazır hissediyor.

Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Projesi (Mentorluk Programı): Mentorluk çalışmalarımız öğretmenlerin değişiminde büyük bir etkiye sahip olduğundan mentorluk alan öğretmen sayısının artırılması ve bu desteğin daha fazla öğretmene yaygınlaştırılabilmesi için pandemi döneminin kısıtlamalarına rağmen çevrim içi mentorluk denemelerimizi yaptık. Program kapsamında mentorluk yapabilecek deneyimli öğretmenleri farklı konularda destekleyerek bir mentor grubu oluşturduk. Böylece her bir mentor kırsal bölgelerde görev yapan, mesleğinin ilk üç yılındaki köy öğretmenlerine (mentiler) destek vererek programın yaygınlaşmasını sağladı.

Mesleğinin başındaki köy öğretmenlerine verilen birebir destek birçok yeni öğretmenin yaşadığı yalnızlık hissini giderdi, onları mesleklerine dair motive etti ve yaşadıkları başlıca sorunlara çözümler üretmelerine aracı oldu. Menti öğretmenlerin sorun yaşadıkları başlıca konular sınıf yönetimi, veliler ile iletişim gibi konular oldu. Velilerin eğitim sürecinde hem çocukları hem de öğretmenleri destekleyecek pratikleri bilip uygulamalarının eğitimin niteliğini artırdığını ve bu konuda yapılacak çalışmaların başarıyı daha da artıracığını somut şekilde fark ettik. Bu bulgular bizi kırsaldaki eğitimin niteliğinin artması için ailelerin de desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaştırdı.

Kırsalda Aile Çalışmaları Programı: Ebeveynlerin ya da çocuklara bakım verenlerin çocuk gelişimindeki temel konularda bilgilendirilmeleri ve farkındalık yaşamaları ile çocukların gelişim sürecini destekleyecek pratikleri uygulamaları Kırsalda Aile Çalışmaları Programının temel hedefi oldu. Bu kapsamda yüz yüze yapılacak şekilde planlanan eğitimlerimizi günün koşullarına uydurarak pandemi döneminde en uygulanabilir hale getirdik ve telekonferans yöntemiyle ebeveynlere ulaşarak eğitimler verdik. Telekonferans yöntemi İnternet altyapısı ya da teknolojik araçlara erişimi olmayan kırsal bölgelerdeki ailelere ulaşmamızı da kolaylaştırmış oldu.

Programın telekonferans ve yüz yüze uygulamalarından sonra velilerin çocuk gelişimine ilişkin bilgi kazandıklarını ve okul-aile etkileşiminin güçlenmesinin yanı sıra aile içi iletişimin de güçlendiğini ve kırsalda yaşayan bakım verenlerin iyi olma halinin desteklendiğini gördük.



Köyde İlk Yılım Projesi (2021-2022): Programlar kapsamında yaptığımız izleme ve değerlendirme çalışmaları yeni atanan öğretmenlerin görevlerinin en başında karşılaştıkları ya da karşılaşılabilecekleri sorunlara karşı olası çözüm yollarının tartışılması gibi bir süreçle desteklenmelerinin gerekli olduğunu gösterdi. Bu kapsamda yeni atanan öğretmenlere yönelik bir proje geliştirdik ve projeyi bir dönem uyguladık. Ardından Milli Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içerisinde daha geniş bir kitleye hitap edecek şekilde projeyi yeniden uygulayarak mentorluk programındaki deneyimli mentor öğretmenlerimiz aracılığıyla kırsal bölgelerde görev yapan yeni atanmış öğretmenlerin mesleklerine daha hazır olabilmelerine yönelik çevrim içi atölyeler gerçekleştirdik.

Projenin en önemli etkisi yeni atanan öğretmenlerin yalnızca kendilerinin yaşadıklarını zannettikleri sorunların ve yalnızlık duygularının diğer meslektaşları tarafından da yaşandığını görmeleri ve bu hislerinin giderilerek sorunların çözümlerine yönelik motive olmaları oldu. Köyde İlk Yılım projesinin önemi kırsal bölgelere yeni atanan tüm öğretmenlerin diğer KODA programlarına katılmasalar da yaşayacakları genel durumlara yönelik olarak bilgilendirilmeleri, bu konularda paylaşım yapabilmeleri ve daha fazla destek almak istemeleri halinde ne yapabileceklerine dair fikir edinmeleridir. Böylece derinliği fazla olmasa da daha fazla sayıda yeni öğretmene kısa sürede etki edilmiş oluyor. Proje bir dönem uygulandı ve hem KODA hem de ülke gündeminden kaynaklı olarak sonraki dönemlerde yeniden uygulanmak üzere ajandamızdaki yerini aldı.

Öğrenme Yolcuları Programı: Yaptığımız çalışmaların yaygınlaşmaya başlaması ile eğitimci sayımızın eğitimler için yeterli olmaması, deneyimli öğretmenlerin eğitimci olarak yetiştirilmesinin faaliyetlerimizin geleceği açısından önemli olduğunu gösterdi. "Pedagoji ve Eğitim" ve "Müzik ve Hareket" başlıkları altında onar kişilik iki grup öğretmenin eğitimci olarak yetiştirildiği iki yıllık program başarıyla tamamlandı. Öğrenme Yolcuları Programı eğitimcileri Öğretmen Toplulukları Programı kapsamında buluşmalarda ilk eğitimlerini gerçekleştirerek hem etkimizi yaygınlaştırmamıza katkıda bulundular hem de gönüllü eğitimci ağımızın güçlenmesini sağladılar.

Afet Sonrası Kırsalda Eğitime Destek Projesi: 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremler sonrasında ayrı ayrı bölgelerde uygulanan programlarımızı bir araya getirerek nasıl bir etki yaratacağımızı düşündük. Afet Sonrası Kırsalda Eğitime Destek Projesi ile afet bölgesinde Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk), Kırsalda Aile Çalışmaları ve Sosyal-Duygusal Öğrenme Programlarını bir arada yürütmeye başladık. Köylerde yaşayan çocukların daha iyi eğitim alabilmesi kapsamında farklı paydaşların desteklediği bu projenin izleme ve değerlendirme sonuçları ve genel etkisi sonraki dönemlerde neler yapabileceğimize ve yapacağımıza dair bizi yönlendirecek.



B. Sosyal Etki Çalışmalarımıza Dair

Daha önce de belirttiğimiz üzere uyguladığımız tüm proje veya programlarla yarattığımız sosyal etkiyi ölçmek önceliklerimizden biri haline geldi ve bu kapsamda çalışmalarımıza başladık. Sosyal etki ölçümüne yönelik olarak Koç Üniversitesi Sosyal Etki Platformu'ndan (KUSIF) danışmanlık aldık ve Değişim Teorimizi oluşturduk. Bu süreçte etkimizi ölçmeye Öğretmen Toplulukları Programımız ile başladık. Aldığımız sonuçlar faaliyetlerimizin hedeflerine ulaşip ulaşmadığının yanı sıra yarattığımız beklenmeyen etkileri de gösterdi. İlerleyen süreçte hem programlarımızın kendi içlerinde yarattıkları sosyal etkiyi hem de KODA'nın genel sosyal etkisini ölçmek için çalışmalarımıza devam ettik.

Geldiğimiz son noktada KODA olarak amacımızı yeniden ele aldık ve son haline getirdik;

Kırsalda, çocuktan başlayarak tüm topluluğa yayılacak yenilikçi bir eğitim anlayışını hayata geçirmek.

Değişim Teorimizi oluştururken;

- Köy ve kırsal bölgelerde çalışan **öğretmenlerin** daha iyi eğitim vermesini,
- **Ebeveynlerin** doğru ebeveynlik yaklaşım ve pratiklerini uygulamalarını,
- **Daha fazla sayıda kurumun** köyde daha iyi eğitimi desteklemesini

temel değişimler olarak hedefledik. Bir sonraki aşamada söz konusu temel değişimlere ulaşmak için her bir paydaş grubumuzda -yaşanmasının nitelikli eğitimi sağlayacağını varsaydığımız- üç aşamalı değişim alt maddeleri belirledik. Her bir değişim alt maddesini **1. Farkına varma / Öğrenme, 2. Beceriye dönüştürme, 3. Davranış haline getirme** olarak üç aşamada kurguladık. Değişim Teorisi çerçevesinde etkimizi ölçerken baz alacağımız değişim oranlarını hem değişim gösteren katılımcılara hem de bu değişimlerin derinliğine göre belirledik. Yani hedeflediğimiz değişimlerin hesaplamalarında her bir değişim maddesinde en az %20'lik derinlikte değişim gösteren katılımcıların oranlarına yer verdik (2022-2023 Değişim Teorisi tablosu için bakınız EK-1).

İzleme ve değerlendirme süreçlerimiz programların uygulanma aşamasında işleyen ve işlemeyen unsurların belirlenmesi ve programların hedeflerine ulaşılıp ulaşılmadığına dair ölçme ve değerlendirmenin yapılması şeklinde iki kısımdan oluşuyor. Değerlendirme formlarından elde edilen bilgileri düzenli olarak paydaşlarla da istişare ederek elde edilen öğrenimler ile programların revizyonunu yapıyoruz. Değişim Teorisi hedeflerimizin ilk iki basamağına (bilgi/farkındalık edinme ve beceri geliştirme) dair bilgiyi programların izleme ve değerlendirme süreçleriyle destekleyebiliyoruz. Sosyal etki ölçümünü, her programı ortak zeminde buluşturan değişim maddeleri çerçevesinde oluşturulan bir değerlendirme formu ve etkiye dair daha derinlemesine bilgiler edindiğimiz paydaş görüşmeleri ile gerçekleştiriyoruz. Değerlendirme formunun oluşturulması ve işleyen/işlemeyen soruların belirlenmesine dair çalışmalarımız 2020 yılından bu yana devam ediyor. Değişim teorilerinin sürekli gelişen ve değişen doğaları çerçevesinde geri bildirimlerden elde ettiğimiz verilerle soru formumuzu değişim teorimiz ile uyumlu şekilde güncellemeye devam edeceğiz.

Sosyal etki ölçümü, belirli bir programın, projenin veya girişimin toplum veya belirli bir hedef grup üzerindeki etkilerini ve sonuçlarını ölçme ve değerlendirme sürecidir.



C. KODA 2022-2023 Sosyal Etki Sonuçları

Değişim teorimiz çerçevesinde yarattığımız değişimleri ölçmek üzere yaptığımız çalışmalarda paydaşlarımızdan öğretmen ve öğretmen adaylarıyla yürüttüğümüz programların sosyal etki ölçümlerini nicel ve nitel verilere dayanarak yürüttük. Aileler ve köyde daha iyi eğitimi destekleyebilecek diğer kurumlarda yarattığımız değişimlere dair ölçüm süreçlerimizin çalışmalarına devam ettiğimizden dolayı bu raporda onlara yer vermeyeceğiz. Köye İlk Adım, Öğretmen Toplulukları, Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) ve Öğrenme Yolculukları Programlarımıza dair sosyal etki ölçüm sonuçlarımıza aşağıda yer verdik.

1. Veri Toplama Süreci

Sosyal Etki ölçüm sürecimize dair verilerimizi temelde değerlendirme formları ve birebir ya da odak grup görüşmeleri ile sağlarken elde ettiğimiz verileri izleme ve değerlendirme süreci verileri ve saha gözlemlerimiz ile de destekledik ve verilerin sağlamlasını yaptık. Bu kapsamda toplam 692 öğretmen ve öğretmen adayı değerlendirme formunu doldurdu. 20 paydaş ile birebir ya da odak grup görüşmeleri gerçekleştirdik. Topladığımız nicel verileri SPSS nicel veri analizi programı ile nitel verileri de MAXQDA nitel veri analizi programı aracılığıyla analiz ettik.

Elde ettiğimiz verileri saha ziyaretlerinde yaptığımız gözlemler ve izleme ve değerlendirme bulguları ile karşılaştırıp harmanlayarak sosyal etkimizi daha net görmeye çalıştık. Birebir ve odak grup görüşmelerimizde her programdan katılımcılar ile mülakatlarımızı yaparken birden fazla programda yer alan katılımcılarımızın programlar arası deneyimlerine de özellikle önem verdik. Bu kapsamda KODA'nın her bir programıyla ayrı ayrı yarattığı etkinin yanı sıra tüm programların yarattığı kümülatif etkiyi de gördük.

2. Etki Ölçüm Sonuçları

Değişim Teorimiz kapsamında öğretmen ve öğretmen adaylarında yaşanmasını hedeflediğimiz değişimlerin oranlarına programlar bazında baktığımızda tüm programlarda hedeflenen değişimlerin başarıyla gerçekleştiğini görüyoruz (Tablo-1). Tablo-1'de öğretmen ve öğretmen adaylarına yönelik olarak belirlediğimiz mesleki ve kişisel değişim maddelerini, her bir madde için hedeflenen en az %20 derinliğindeki değişim hedefi oranlarını ve her bir programda hedeflenen oranlara ne kadar ulaşıldığı bilgisini de elde ediyoruz. Daha önce açıkladığımız gibi her program yapısı gereği değişim hedeflerinin farklı aşamalarına hitap ettiğinden etkiye dair değerlendirmelerde bu detay temel değişkenlerimizden biri oldu. Etki ölçümü çalışmalarımız sırasında elde ettiğimiz verilerden hangi programın, değişim teorisi maddelerinin hangi aşamasına kadar değişim yaşanmasına vesile olduğuna dair de ayrı bir tablo oluşturduk (Tablo-2).



Tablo-1: Sosyal Etki Değerlendirme Sonuçları¹

	Değişim Oranları	Değişim Maddeleri	Köye İlk Adım	Öğretmen Toplulukları	Mentorluk (Mentiler)	Mentorluk (Mentorler)	Öğrenme Yolculukları
Mesleki Değişimler	Katılımcıların en az %40'ının en az %20'lik	Pedagojik içerikler hazırlama	%88	%74	%87	%72	%100
	Katılımcıların en az %30'unun en az %20'lik	Köy okulundaki eğitimi çalıştığı yerdeki ihtiyaç (sosyal kültürel) ve fırsatlara göre tasarlama/Çocuğun gelişim ihtiyaçlarına göre eğitim ortamını düzenleme	%85	%57	%80	%72	%79
	Katılımcıların en az %40'ının en az %20'lik	Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma (sanat, oyun, doğada öğrenme...)	%85	%67	%73	%67	%86
	Katılımcıların en az %25'inin en az %20'lik	Derse hazırlıklı gitme (derse sosyal ve duygusal olarak hazır hissetme)	%73	%46	%60	%33	%71
	Katılımcıların en az %25'inin en az %20'lik	Günlük ve haftalık ders planı yapma	%82	%48	%67	%56	%86
	Katılımcıların en az %40'ının en az %20'lik	Eğitim ortamının fiziksel ve donanımsal koşullarının iyileştirilmesi için ilgili kişi ve/veya kurumlarla bağlantı kurma	%85	%51	%53	%61	%71
Kişisel Değişimler	Katılımcıların en az %15'inin en az %20'lik	Çocukla ve çocuğun ekosistemindeki yetişkinlerle etkili iletişim kurma	%87	%43	%53	%67	%50
	Katılımcıların en az %25'inin en az %20'lik	Eğitim ortamında yaratıcı bakışlar sorun çözüme	%80	%48	%53	%56	%64
	Katılımcıların en az %25'inin en az %20'lik	Kendi duygularını ifade edebilir/ başkalarının duygularını anlama (empati yapar)	%65	%39	%53	%72	%57
	Katılımcıların en az %25'inin en az %20'lik	Bireysel ve sosyal farkındalığı keşfetme	%70	%43	%47	%83	%71
	Katılımcıların en az %25'inin en az %20'lik	Mesleki motivasyonunun önemini farkına varma/ geliştirme	%82	%57	%93	%67	%71

Mesleki değişimler başlığı altında yer alan maddeleri tüm programların ortalaması çerçevesinde, en yüksek oranda değişim yaşananndan en az oranda değişim yaşanana doğru sıraladığımızda, aşağıdaki gibi bir sonuç elde ediyoruz.

1. Pedagojik içerikler hazırlama:

Çocuk gelişimi ve yaşıyla orantılı, içinde oyun, masal, hareket olan, çocuğun yaşamıyla bağ kurmasını sağlayacak eğitsel metot ve tekniklere dair bilgi ve yetkinlik düzeylerindeki değişimlere baktığımızda her programda ve paydaş grubunda farklı seviyelerde değişimlerin hedeflenenin üzerinde yaşandığını anlıyoruz. Öğrenme Yolculukları Programının bu değişim maddesindeki en yüksek değişim oranına (%100) sahip olmasında programın pedagojik eğitimi odağına almasının ve 2 yıl süren bir program olmasının etkisi büyük. Öğretmen adaylarının katılımcısı olduğu Köye İlk Adım Programı (%88) ve Mentorluk Programının menti öğretmenleri (%87) değişim oranları sıralamasında ikinci ve üçüncü sırayı alıyor. Henüz öğretmenlik yapmayan öğretmen adayları ile mesleğinin ilk üç yılında olan ve kırsal bölgelerde görev yapan köy öğretmenlerinde yaşanan değişim oranlarının yüksek olması kendileri için yeni olan konu ile yoğun bir bilgi ve farkındalık süreci yaşamalarından kaynaklanmaktadır. Menti öğretmenlerdeki değişim, öğrendiklerini uygulama ve etkilerini gözlemlene imkânları olmasından dolayı öğretmen adaylarından bir adım ileri giderek öğrendiklerini beceriye dönüştürme aşamasına geçiyor. Programların içeriklerinin değişim teorisi maddeleri ile uyumlu şekilde hazırlanmasının ve içeriklerin aktarımındaki yoğunluk oranı da yaşanan değişimleri etkiliyor.

¹ Araştırma kapsamında her bir programın katılımcılarına gönderdiğimiz değerlendirme formlarının analizleri gerçekleştirilirken, Mentorluk Programımızdaki 'mentorlar' üzerindeki etkimize dair bulgular, mentorları program içinde ayrı bir paydaş kategorisi olarak ele alınmanın anlamlı olduğunu gösterdi. Etki ölçüm sonuçlarının yer aldığı tabloda Mentorlar ve Mentiler olmak üzere iki kategori yer almaktadır.



2. Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanma:

Sanat, oyun, doğada öğrenme ve hareketi de içeren öğretim tekniklerine dair bilgi ve yetkinlik artışına baktığımızda Öğrenme Yolculukları Programı katılımcılarının en yüksek değişim oranına (%86) sahip olduğunu görüyoruz. Program çerçevesinde "eğitmen" olarak yetiştirilen katılımcı öğretmenlerdeki değişim oranının yüksekliği programın öğretim yöntem ve tekniklerine yönelik derinlemesine bir eğitim sürecinden ve katılımcılar arası deneyim ve bilgi paylaşımlarından kaynaklanıyor. Öğretmen adayları da Köye İlk Adım Programı çerçevesinde (%85) deneyimli öğretmenlerin deneyim aktarımları ve program içeriklerinin zenginliği kapsamında yöntem ve tekniklere dair bilgi ve farkındalık ediniyorlar. Öğretmen adaylarının bu tür öğretim yöntem ve teknikleriyle ilk kez karşılaşılıyor olmalarının yaşanan değişimin oranına etkisi büyük. Bu etkiyi %80'lik değişim oranıyla mesleklerinin ilk yıllarında olan menti öğretmenlerde de görüyoruz.

**"Eğitim metotlarını biliyordum fakat uygulamada bazen eksik kalıyordum. ÖT sonrası daha aktif şekilde kullanmaya başladım."
(Öğretmen Toplulukları Programı katılımcısı)**

**"Dönem içerisinde aldığım çeşitli eğitimler ve mentorumun bana önerdiği eğitsel içerikler sayesinde sınıf içerisinde derslerimi farklı etkinliklerle çeşitlendirebildiğime inanıyorum."
(Mentorluk Programı katılımcısı - Menti öğretmen)**

3. Köy okulundaki eğitimi çalıştığı yerdeki ihtiyaç ve fırsatlara göre tasarlama / Eğitim ortamını çocuğun gelişim ihtiyaçlarına göre düzenleme:

Farklı bölgelerde farklı kültür ve doğa şartlarında görev yapan öğretmenler, eğitim içeriklerini hem buldukları bölgelerin kültürel ve doğal şartlarına hem de öğrencilerin gelişimsel ihtiyaçlarına uygun olarak kapsayıcı şekilde tasarımlarını hedefliyoruz. Söz konusu değişim maddesine dair bilgi ve yetkinlik artışlarına baktığımızda öğretmen adayları (%85) ve mesleğinin ilk yıllarında olan menti öğretmenlerin (%80) en yüksek değişim oranlarını yaşadıklarını anlıyoruz. Önceki maddelerde de açıkladığımız gibi kırsal bölgelerde öğretmenlik yapma konusunda henüz yeterli tecrübeye erişmemiş mentilerin ya da bu konulara dair herhangi bir bilgi veya farkındalığı olmayan öğretmen adaylarının değişim oranları deneyim edinmiş meslektaşlarından daha yüksek oluyor. Bu konudaki bir istisna Öğrenme Yolculukları Programı kapsamında derinlemesine eğitim alan ve bu konularda eğitim veren eğitimciler için söz konusu. Halihazırdaki tecrübelerinin üzerine teorik ve pratik bilgilerini daha da derinleştirip genişleten eğitimcilerin yaşadıkları değişimleri öğrenilenlerin davranış haline getirilmesi ve aktarılabilir düzeyde olması çerçevesinde değerlendiriyoruz.

"Sınıf sadece duvarlardan ibaret değilmiş yaşarmış, yaşamalymış bunu gördüm." (Öğretmen Toplulukları Programı Katılımcısı)

"Köy okuluna atandığım zaman beni neyin beklediğini, nasıl bir yol haritası izlemem gerektiğini öğrendim." (Köye İlk Adım Programı Katılımcısı)



4. Günlük ve haftalık ders planı yapma:

KODA olarak planlamanın öğretmenlerin daha iyi eğitim verebilmelerinin temel unsurlarından biri olduğunu düşünüyoruz. Günlük, haftalık ve yıllık planlar yapmaya dair bilgi ve yetkinlik artışında en yüksek değişim oranları Öğrenme Yolculukları Programı katılımcıları (%86) ve Köye İlk Adım Programı katılımcıları (%82) arasında. Öğrenme Yolculukları katılımcısı öğretmenlerin yaşadıkları değişim daha önce de belirttiğimiz üzere programın eğitimci yetiştirme kapsamında bu tür konuları hem teorik hem pratik açıdan daha uzun süreli ve derinlemesine ele almasından kaynaklanıyor. Öğretmen adaylarındaki değişim de program kapsamında konuya yönelik ders içeriğinin ve deneyim paylaşımlarının yapılması ile yakından ilişkili. Diğer programlarda yaşanan oranların hedeflerin üzerinde olmasına rağmen sıralamada daha düşük sıralarda yer alması, söz konusu program katılımcılarının halihazırda planlama yapmaları ve bu konuda nispeten daha bilgili ve deneyimli olmaları ile açıklanabilir.

"Birleştirilmiş sınıflı bir okulda görev yaptığım için planlarımı etkin kullanamıyordum, takip etmekte zorlanıyor, planlarımın gerisinde kalıyordum. KODA ile özellikle birleştirilmiş sınıflarda planın önemini daha iyi anladım."

(Mentorluk Programı-Mentor Öğretmen)

5. Eğitim ortamının fiziksel ve donanımsal koşullarının iyileştirilmesi için ilgili kişi ve/veya kurumlarla bağlantı kurma:

Kırsal bölgelerde oldukça yaygın olan fiziksel ve donanımsal dezavantajlar bu bölgelerde görev yapan öğretmenlerin yaşadığı temel zorlukların başında geliyor. Programlarımız kapsamında bu tür dezavantajların nasıl giderilip eğitim ortamı koşullarının nasıl iyileştirilebileceğine dair öğretmenlerin bilgi ve tecrübe edinmelerini sağlamaya çalışıyoruz. Bu kapsamda yaşanan değişim oranlarına baktığımızda en büyük değişimin (%85) Köye İlk Adım Programında gerçekleştiğini anlıyoruz. Söz konusu yüksek değişim oranı, kırsal bölgelerde görev yapan öğretmenlerin yaşadıkları zorlukların program müfredatında detaylıca ele alınması, deneyimli köy öğretmenleri aracılığıyla da bilgi ve tecrübe aktarımı sırasında merak edilenlerin de tartışılabilirdiği bir ortamın sağlanmasıyla gerçekleşiyor. Bilgi ve deneyim paylaşımı ve tartışma ortamı diğer programlarda da zaman zaman sağlanabilse de öğretmen adaylarındaki değişim oranının nispeten daha yüksek seviyede olmasını diğer programların konuya dair yapılandırılmış bir içerik aktarımı yapmaması veya nispeten daha deneyimli öğretmenlerin eğitim ortamındaki dezavantajları çözmeye yönelik daha önceden deneyim edinmiş olmaları ile açıklayabiliriz.

6. Derse hazırlıklı gitme:

Kısaca derse bedensel, zihinsel ve duygusal olarak hazır hissetme olarak açıklayabileceğimiz, öğretmenin sınıf ortamında gerek giyim kuşamıyla gerekse de öğrencilerini tanıması ve onlarla iletişim kurma tarzı ile hazır olmasına dair değişimin en çok yaşandığı programlar Köye İlk Adım (%73) ve Öğrenme Yolculukları (%71) oldu. Yaşanan değişimlerin diğer programlara nazaran bu programlarda daha yüksek olmasında değişim maddesine dair yapılandırılmış içeriğin aktarılmasının rolü önemli. Bu değişim oranlarını öğretmen adaylarının konuya dair daha önceden bilgiye sahip olmamalarıyla ve eğitimci olan öğretmenlerin ise konuya dair aldıkları eğitim içerikleriyle ilişkilendiriyoruz. Söz konusu değişim tüm programlarda hedeflenenin üzerinde gerçekleşse de yapılandırılmış bir içerik aktarımı olması halinde diğer programlarda da daha yüksek değişim oranlarının gerçekleşeceğini düşünüyoruz.



Kişisel değişimler başlığı altında yer alan maddeleri tüm programların ortalaması çerçevesinde, en yüksek oranda değişim yaşananndan en az oranda değişim yaşananna doğru sıraladığımızda, aşağıdaki gibi bir sonuç elde ediyoruz.

1. Mesleki motivasyonun öneminin farkına varma / geliştirme:

Yüksek değişim oranlarının yaşandığı bu değişim maddesi, kırsal bölgelerde çalışan öğretmenlerin mesleklerini icra ederken en çok ihtiyaç duydukları şeylerden birine dair önemli bir ipucu da sunuyor bize. Yaşanan değişim oranlarına baktığımızda en büyük motivasyon değişiminin Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Programında yer alan menti öğretmenlerde (%93) yaşandığını fark ediyoruz. Mesleklerinin ilk üç yılındaki bu öğretmenlerin kırsalda eğitimin gerçekleriyle karşılaştıkları bu ilk dönemlerde gerekli desteği bulmaları yaşadıkları ortam ve çalışma koşullarıyla baş etme ve öğretmenlik mesleğine dair olumlu düşünceler geliştirme açısından etkili oluyor. Motivasyon konusunda ikinci yüksek değişim oranına sahip olan öğretmen adayları (%82) da kırsalda eğitime dair avantaj ve dezavantajlar konusunda edindikleri bilgiler sonrası mesleklerine yönelik olumlu bir tutum geliştiriyorlar. Öğrenme Yolculukları Programı eğitmeni olan öğretmenler ve Mentor öğretmenlerde yaşanan motivasyon daha çok yıllar boyunca edindikleri bilgi ve deneyimleri aktarabilme ve meslektaşlarına olumlu bir katkıda bulunabilme fırsatını bulmalarından kaynaklanıyor. Öğretmen Toplulukları Programı katılımcılarının motivasyon kaynağı ise meslektaşlarıyla bir araya gelip paylaşımlarda bulunma ya da eğitimlerde yeni bilgiler edinerek mesleki anlamda yaşadıkları yenilenmeden kaynaklanıyor.

"Öncesinde okulda tektim. Ama şimdi kendimle beraber bir sürü insanla aynı kaderi yaşadığımızı gördüm. Sorunlarımda danışabileceğim ve kendini sürekli geliştiren insanlarla bir arada olmak beni mutlu etti."

(Öğretmen Toplulukları Programı katılımcısı)

2. Bireysel ve sosyal farkındalığı keşfetme:

Öğretmenlerin birey olarak hem kendilerinin hem de öğrencilerinin farkına varmaları ve iyi oluşlarına dair harekete geçmeleri kapsamında, öz farkındalık ve sosyal farkındalık keşfinin en çok mentor öğretmenlerde (%83) yaşandığını anlıyoruz. Menti öğretmenlerle yaptıkları çalışmalar çerçevesinde hem kendilerinin mentor ve sınıf öğretmeni olarak hem de mentilerinin sınıf öğretmenleri olarak bireysel ve sosyal farkındalıklarının yarattığı etkiye şahit olan mentor öğretmenler yaptıkları yorumlarda söz konusu değişimin önemini vurguluyorlar. Yaşanan değişimler hedeflerin üzerinde olsa da diğer programlarda söz konusu değişime dair yapılandırılmış bir içerik aktarımının etkiyi artıracığını düşünüyoruz.

3. Çocukla ve çocuğun ekosistemindeki yetişkinlerle etkili iletişim kurma:

Çocuklar ve ailelerle nasıl iletişim kurulması gerektiğinin bilgi, beceri ve davranış kapsamında bir değişime dönüştürülmesini hedefleyen değişim hedefinin, en çok öğretmen adaylarında (%87) değişim yarattığını anlıyoruz. Köye İlk Adım Programı müfredatı çerçevesinde okul içi iletişim kadar okulun bulunduğu bölgedeki diğer paydaşlarla da nasıl iletişim kurulması gerektiğine dair bilgi edinen öğretmen adayları deneyimli sınıf öğretmenlerinin tecrübelerini dinleyerek öğretmenlikte iletişimin var olan sorunların çözümünde ve daha nitelikli bir eğitim ortamının yaratılmasında ne kadar önemli olduğunun farkına varıyorlar. Söz konusu değişim oranları diğer programlarda da hedefin üzerindeyken diğer maddelere nispeten daha düşük değişim oranlarının olması öğretmenlerin bu konuda zaten iyi olmaları ya da konuya dair yapılandırılmış bir içeriğin diğer programlarda olmaması ile açıklanabilir.

4. Eğitim ortamında yaratıcı bakışla sorunları çözme:

Öğretmenler eğitim ortamında öğrenciler arası sorunlarla sıkça karşılaşmakla birlikte bu sorunların öğretmen-öğrenci ya da öğretmen-öğretmen versiyonlarıyla da karşılaşabilmekteler. Eğitim ortamındaki sorunları yaratıcı bakış açısıyla çözebilme konusunda yaşanan değişim oranlarına baktığımızda konuya dair bilgi ve farkındalık edinme bağlamında öğretmen adaylarının en yüksek değişim oranına (%80) sahip olduklarını fark ediyoruz. Diğer değişim maddelerinde olduğu gibi yaratıcı çözüm geliştirebilme konusunda her programda hedeflenenin üzerinde oranlarda değişim yaşandığını anlıyoruz. Bu değişim konunun farklı programlarda farklı şekil ve yoğunlukta ele alınması ile gerçekleşiyor.

5. Kendi duygularını ifade etme / başkalarının duygularını anlama:

Öğretmenlerin kendilerinin, öğrencilerinin ve veliler gibi diğer paydaşların duygu durumlarının farkında olmaları, duygu durumlarını anlamak için neler yapabileceklerini bilmeleri (örneğin; çocukların duygularını oyun, resim, masal, müzik vb. araçlarla ifade etmelerini sağlamak ve onları bu konuda düşündürmek) ve kendi duygu durumlarını kontrol etmeleri, empati yapmaları hedefine dair en çok değişim yaşayanlar Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Programının mentorları (%72) oldu. Hem kendileri hem de destek verdikleri mentî öğretmenleri ile yürüttükleri süreçlere yönelik olarak aldıkları koçluk desteği bu değişimin temel etkenlerinden biri gibi görünüyor. Diğer programlarda da sistematik olmamakla birlikte konuya dair verilen eğitimler ve çalışmalar aracılığıyla değişimler yaşanıyor. Bir sonraki araştırma sürecinde konuya dair değişim oranlarının diğer değişim maddelerinden düşük olmasının sebeplerine yönelik daha derinlemesine bilgi elde edilmesi gerektiği notumuzu aldık.

Tablo-2: Programların Değişim Hedefleri Aşamalarına Göre Durumları*

	KİA	Mentorluk MENTİ	ÖT	Mentorluk MENTOR	ÖY
1. Seviye (bilgi/farkındalık edinme)	x	x	x	x	x
2. Seviye (beceriye dönüştürme)	/	x	/	x	x
3. Seviye (davranış haline getirme)	-	/	/	x	x
Hedef Kitle	Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Öğrencileri	Yeni atanan (ilk 3 yıl) sınıf öğretmenleri, kırsal bölge	Yaş/mesleki deneyim sınırlaması yok, kırsal bölge	Mesleki deneyim ve gerekli diğer şartlar	

* ["x" (sağlıyor), "/" (kısmen-potansiyeli var), "-" (sağlamıyor)]



Yukarıdaki tabloda KODA programları değişim teorisindeki değişim maddelerinin farklı aşamalarına hitap ediyor. Tüm programlar **“bilgi/farkındalık edinme”** seviyesinde değişim sağlıyor. Beceriye dönüştürme ve davranış haline getirme aşamasında programların kendi iç dinamiklerinden, doğalarından dolayı bu durum değişiyor. Değişimlerin ikinci seviyesi olan **“beceriye dönüştürme”** konusunda Öğrenme Yolculukları ve Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Programlarında net değişim sağlayabiliyoruz. Köye İlk Adım ve Öğretmen Toplulukları programlarında ise beceriye dönüştürmenin kısmen gerçekleştiğini fark ediyoruz. Üniversitelerde on üç hafta boyunca uygulanan Köye İlk Adım Programı teorik bilgi verme konusunda nispeten standart bir uygulamayı sağlarken bölgeler arası ya da üniversiteler arası farklılıklardan dolayı her yerde beceri geliştirmeye yönelik uygulama faaliyetleri gerçekleştirilemiyor. Köy okullarında pratik yapabilen üniversite öğrencileri öğrendiklerini beceriye dönüştürme konusunda yol alırken bu olanak tüm öğretmen adayları için geçerli olmuyor. Dolayısıyla Köye İlk Adım Programında bilgi/farkındalık edinimini kesin olarak sağlarken beceriye dönüştürme aşamasını kısmen sağlayabildiğimizi söyleyebiliyoruz. Öğretmen Toplulukları Programının beceriye dönüştürme aşamasını kısmen sağladığını söylememizin nedeni; değişimin aşamalarının öğretmenlerin inisiyatifinde olması, programda farklı yaş gruplarından, farklı deneyim geçmişlerine sahip öğretmenlerin olması ve programdaki devamlılığın diğer programlara kıyasla görece daha esnek olmasıdır. Başarı faktörlerinden biri olarak anacağımız devamlılık değişkeni yaşanan değişimlerin aşamalarında etkili bir yere sahip. İlerleyen süreçlerde her iki programda da beceriye dönüştürme oranlarında artış sağlayabilme potansiyelimiz olduğunu düşünüyoruz.

Değişim Teorisi maddelerinin, içerikleri içselleştirip etrafına yayabilme ve bulunduğu bölgedeki ekosistemde aynı etkiyi yaratabilmeyi de kapsayan **“davranış haline getirme”** aşamasına geldiği iki program olduğunu görüyoruz. Bunlardan birincisi eğitimci aday öğretmenlerin iki yıl boyunca “Pedagoji ve Öğrenme” ve “Müzik ve Hareket” branşlarında derinlemesine ve yoğunlaştırılmış bir eğitim aldığı Öğrenme Yolculukları Programı. Davranış haline getirme konusunda başarı sağlanan diğer grup ise Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Programında yer alan mentor öğretmenler. Kırsalda eğitim verme konusunda tecrübeli mentor öğretmenler, program kapsamında aldıkları eğitimlerle öğrendiklerini beceriye dönüştürme ve bunları bir sonraki aşama olan davranış haline getirmeyi başarıyorlar. Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Programı kapsamında mentorları ile altı haftalık bir süreci birlikte geçiren mentee öğretmenler geliştirdikleri becerileri davranış haline getirme konusunda kısmen başarılı oluyorlar. Buradaki temel etken çoğu zaman mentor-mentee ilişkisi ve motivasyon oluyor. Yaşadıkları sorunlara mentorları ile birlikte çözüm yolları bulan ve bunları denedikten sonra hem kendileri hem de öğrencileri üzerindeki olumlu etkilerini gören mentee öğretmenlerin bu becerilerini uzun vadeli davranış haline getirme oranları çok yüksek fakat bunu her mentide sağladığımızı söyleyemiyoruz. Davranış haline getirme konusunda kısmen başarı yakalayan bir diğer grup da Öğretmen Toplulukları Programı katılımcısı öğretmenler. Başarı faktörü yine katılımcı öğretmenlerin inisiyatifine bağlı kalsa da öğrendiklerini beceriye dönüştürüp olumlu etkilerini fark ettikten sonra motive olan öğretmenlerin bu becerileri davranış haline getirdiklerini gözlemliyoruz.

Son olarak; bilgi/farkındalık edinme aşamasında her programda ve her bir değişim maddesi için yapılandırılmış olmasa da hedeflenen etkinin yaratılması önemli bir nokta. Burada öğretmenlerin kendi aralarında kurdukları iletişim ve paylaşım alanlarının da bilgi/farkındalık edinmede etkili bir faktör olduğunu gördük. Bundan sonraki süreçte her programın KODA Değişim Teorisi'nde yer alan değişim maddelerine yönelik planlı eğitim içeriği ya da kaynak paylaşımının yapılmasının var olan etkiyi daha da artıracaklarını düşünüyoruz.



Öğrenilen ve beceriye dönüştürülen değişim maddelerinin davranış haline gelmesinde katılımcıların program içerisinde uzun süre yer almalarının etkisi yüksek. Hem uygulama hem motivasyon açısından uzun süre desteklenen öğretmenler becerilerini devamlı şekilde kullanıp davranış haline getiriyorlar. Burada kullanılan becerilerin öğretmenlerin işlerini kolaylaştırması ve olumlu yansımalarını görmeleri etkili oluyor. Örneğin; planlamanın faydasını ve rahatlığını deneyimleyen öğretmenlerin planlama yapmaya devam etme oranları daha yüksek oluyor.

Araştırmamız sırasında elde ettiğimiz nitel veriler kapsamında öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının beyan ettikleri katkılar da yarattığımız etkiye dair bize ışık tuttu.

3. Beyan Edilen Temel Mesleki Katkılar

Değerlendirme formlarında yer alan açık uçlu sorular ve yaptığımız görüşmelerden elde ettiğimiz veriler kapsamında KODA olarak öğretmenlere sağladığımız mesleki katkıları aşağıdaki gibi maddelendirdik:

- **Mesleki donanım** kazanma,
- Bütünsel eğitim yöntemlerini **deneyimleme, öğrenme, uygulama,**
- Mesleki farkındalık kazanarak **eksik yönlerini görme;**
 - Öğretme yaklaşımlarını ve önceliklerini değiştirme,
- Hem deneyimli öğretmenler hem de mesleğinin başındaki öğretmenlerde;
 - **Mesleki bilgilerini tazeleme,**
 - **Yeni bilgiler** edinme,
 - Eğitim sürecine ve öğrencilere **dair yeni bakış açıları,**
 - Uzun yıllarda edinilebilecek düzeyde bir **tecrübeyi hızla kazanma,**
 - Mesleki anlamda **yaşanan zorlukların kolaylaşması,**
- **Deneyim paylaşımı** yapabilme,
- İhtiyaç duyulduğunda **destek alabilme,**
- Öğrenilenleri **yaygınlaştırma.**

"Özgüvenim daha fazla arttı. İnsanlara yardımcı olmak çok güzel bir duygu."

"Mesleğimin ilk yılında yeterli motive olmadığım için yılı zor bir şekilde bitirmiştım. Mentorluk programından sonra motivasyonum daha güçlüydü ve meslekte daha kolay yol almaya başladım."

4. Beyan Edilen Temel Kişisel Katkı Başlıkları

Değerlendirme formlarında yer alan açık uçlu sorular ve yaptığımız görüşmelerden elde ettiğimiz veriler kapsamında KODA olarak öğretmenlere sağladığımız kişisel katkıları aşağıdaki gibi maddelendirdik:

- **Sosyalleşme;**
 - Kısıtlı sosyalleşme imkanlarını topluluk buluşmaları ile genişletme,
 - Yeni meslektaşlar ve arkadaşlar edinme,
- **Mesleki motivasyon;**
 - Mesleki rutinlerin kırılması,
 - Yenilenme ve canlanma hissi,
- **Yalnız olmadığınızı fark etme ve hissetme;**
 - Ortak sorunlar ve zorluklarla mücadele eden meslektaşları olduğunu görme,

"Mesleki ve kişisel anlamda sınırlarımı zorladım. Yapabileceklerimi gördüm."



- **Sosyal-duygusal gelişim;**
 - Öz güven artışı,
 - Öz farkındalık geliştirme,
 - Problem çözme becerisinin güçlenmesi, daha çözümcül bakış açısı,
 - Yaratıcı düşünme,
 - Üretkenlik,
 - Sakinlik artışı,
 - Meslekte kararlılık,
- **Hayatlarının farklı alanlarında farklı bakış açıları,**
- **Değişimlerin öğrencilere olumlu yansması.**

5. Beklenmeyen olumlu ya da olumsuz etkiler

Sosyal etki süreçlerinin bir diğer unsuru da yapılan çalışmalar kapsamında beklenmeyen olumlu ya da olumsuz etkilerin olup olmadığıdır. Araştırma sürecimize yarattığımız beklenmeyen ya da hedeflemediğimiz olumlu etkileri aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

- Paydaşların iyi oluş hallerine katkı,
- Kişisel içe dönüşün sağlanması ile yaşanan değişimler,
- Öğrenilenlerin aile bireylerine de uygulanması,
- Öğrenilenlerin sosyal çevrede paylaşılması,
- Öğretmenlerin bir araya gelerek farklı konularda projeler üretmeleri,
- Program paydaşları arasında değişim yaratılması hedeflenmeyen fakat çeşitli konularda değişimler yaşayan gruplar;
 - Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Programında mentor öğretmenlerin yaşadıkları değişimler,
 - Köye İlk Adım Programının yürütülmesine destek olan müfredatı uygulayan akademisyenlerin yaşadıkları değişimler,
 - Öğretmen Toplulukları Programında topluluk sorumlusu öğretmenlerin yaşadıkları değişimler².

Beklenmeyen olumsuz etkimiz olup olmadığına baktığımızda en çok duyduğumuz konu KODA ile değişen ve sınıflarında olduğu kadar okullarında da dönüşüm yaratmak isteyen öğretmenlerin gerek okul yöneticileri gerekse meslektaşları tarafından motivasyon düşürücü yorum ve davranışlara maruz kalmaları oldu. Bir diğer konu ise tam olarak olumsuz olarak yorumlayamasak da Köye İlk Adım Programı sürecinde edindikleri bilgi ve farkındalıklar ile asla kırsalda çalışmayacağına karar veren öğretmen adaylarının olmasıdır. Bu durumun iyi yönü öğretmen adaylarının öğretmen olduktan sonra yaşayacakları zorlukları görerek kendilerini o sürecin içerisine sokmama kararları ya da önlemleri olabilir.

² Analiz sonuçlarına dair öğrenimlerimiz çerçevesinde bir sonraki etki araştırmasında Öğretmen Toplulukları Programımızdaki, her topluluğun kırsalda yüz yüze ya da çevrim içi platformda bir araya gelmesi ve faaliyetlerini sürdürmesinde destek olan ve çeşitli eğitim ve oryantasyonlardan geçen, Öğretmen Toplulukları Sorumlularının (ÖTS) da program içinde ayrı bir kategori olarak incelenmesinin anlamlı olacağına dair notumuzu aldık.



6. Başarı Faktörleri

Araştırma süreci sonucunda bazı faktörlerin programlarımızın başarısını olumlu yönde etkilediğini gördük. Bu başarı faktörlerini aşağıda maddeler halinde sıraladık:

- Hem hedef kitle hem de konular olarak niş ve önemli ihtiyaçlara yönelme,
- Daha önce göz ardı edilen grupların önceliklendirilmesi,
- Öğretmenlerin bir araya gelebilecekleri bir ortam yaratılması,
- KODA ekibinin öğretmenlerle kurduğu sıcak ve samimi iletişim,
- "Aidiyet hissetme" (hem KODA ekibi hem de katılımcılar için en büyük motivasyonlardan biri),
- Değişim hedeflerine ve ihtiyaçlara yönelik sistematik/planlı bilgi aktarımı,
- Geri bildirimler ve uzman önerileri kapsamında programlara yönelik önerilerin değerlendirilip uygulanması,
- KODA iç kaynaklarının (eğitmen, içerik vb.) değerlendirilmesi,
- Eğitmen/Mentor öğretmenlerin tatmin olması/katkı sunma/birine iyi gelme hissiyatı,
- Düzenli ve uzun süreli ilişkilene,
- Programlardaki bazı rollerin yaşanılan ya da görev yapılan bölgeden bağımsız olabilmesi (Atama sonucu başka bir bölgeye giden öğretmenin farklı bir programda bulunduğu bölgeden bağımsız olarak rol alabilmesi).

"Bence öğretmenlerin bir sosyalleşme ve birbirlerinden öğrenme ihtiyacı var. Yılın başında hiçbir iletişimi olmayan bir öğretmen bile en azından 20-30 tane kendi gibi düşünen ve bir şeyler öğrenebileceği insanlarla tanışmış oluyor."

(Öğretmen Toplulukları Programı katılımcısı)

Sosyal etki yönetimi, sosyal etkiyi arttırmanın yöntemlerini etraflıca araştırmak ve kaynakların en etkin ve en verimli nasıl kullanılabileceğine karar vermek demektir.



D. Sonuç

Raporun ilk bölümünde de vurguladığımız üzere yaratılan sosyal etkinin en önemli faktörlerinin başında ihtiyaç, hedef kitle ve çözüm yollarının veri temelli bir yerden belirlenerek programların oluşturulması yer almaktadır. Sosyal etki ölçümü kapsamında elde ettiğimiz sonuçlara baktığımızda değişim teorimizde hedeflediğimiz tüm değişimlerin gerçekleştiğini gördük. Fakat bu değişimlerin tamamının programlar çerçevesindeki faaliyetler ve bilgi aktarımları aracılığıyla gerçekleştiğini söylemek doğru olmaz. Öğretmenlerin bir araya geldiği ve paylaşım yapabildiği ortamların sağlanması bu değişimlerin temel bir faktörünü oluştursa da yaşanan değişimlerin her programda yapılandırılmış bilgi aktarımı ya da uygulamalar aracılığıyla olmadığını özellikle belirtmek gerekiyor. Diğer yandan yaşanan değişimleri daha gerçekçi bir yerden değerlendirebilmek adına her ne kadar %20'lik derinlik kriterini getirsek de söz konusu değişimlerin salt KODA sayesinde yaşanmamış olduğunu ya da olabileceğini de eklemeliyiz.

Sosyal etki ölçüm sürecinde sorduğumuz "KODA olmasaydı bu dönüşümleri yaşar mıydınız?" sorusuna verilen yanıtların çoğunluğu değişimlerin yaşanacağı fakat KODA programlarında yaşanan kadar kısa sürede ve o kadar etkili olmayacağı şeklindeydi. Değişimleri yaşarken çok daha fazla zorluk çekilebileceği de sıklıkla vurgulanıyordu. Bundan sonraki süreçte, programlarda yaratılan etkinin daha yapılandırılmış bir hale getirilmesi, yani her bir değişim hedefine yönelik faaliyet ya da içeriklerin paydaşlara sunulması ile daha derin değişimlerin yaratılabileceğine inanıyoruz. Bu kapsamda tüm programların strateji çalışmalarında değişim teorisi hedefleriyle bağlantılı bir yapının oluşturulması için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Etki ölçümü sürecindeki öğrenimlerimiz çerçevesinde yapacağımız değişim teorisi revizyonunda, birbiriyle iç içe geçen maddelerin birleştirilmesi, hem değişim yaşanan katılımcı oranları hedeflerinin hem de değişimlerin derinliğine dair hedef oranının yükseltilmesini öngörüyoruz.

Öğretmen adaylığından başlayıp, kırsal bölgelere yeni atanan öğretmenler, kırsalda görev yapan nispeten daha deneyimli öğretmenler ve artık eğitmen olarak yaşadıkları değişimlerin yaygınlaşmasına katkıda bulunan öğretmenler kadar öğretmenliğin farklı dönemlerine hitap eden programlarımızın olması kırsal bölgelerde görev yapan bir sınıf öğretmenin mesleki yolculuğunun her döneminde desteklenmesini sağlıyor. İlerleyen süreçte değişim teorisindeki değişim maddelerinin aşamaları çerçevesinde programların birbirini nasıl tamamladıkları ve KODA ile tanışan bir köy öğretmenin en verimli etkiyi alacağı bir sürecin oluşturulması da önem taşıyor. Programların birbirlerinin süreçlerini nasıl etkiledikleri kapsamında sonuçlara baktığımızda Köye İlk Adım Programı kırsal bölgelerde daha nitelikli eğitim için öğretmen adaylarında bilgi ve farkındalık yaratarak ilerleyen süreçlerde yaşanması istenen değişim aşamalarına daha kolay ulaşılmasını sağlıyor. Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Programına menti olarak katılan Köye İlk Adım Programı mezunu yeni atanmış bir öğretmen ile daha önce hiç kırsal bölgede eğitime dair bilgi ve farkındalığı olmayan yeni öğretmenler arasında da gelişim süreçlerinde farklar olabiliyor. Köye İlk Adım Programı mezunu mentiler teorik arka plana hakim olduklarından mentor öğretmenleri ile çalıştıkları konu başlıkları farklı olmakla birlikte değişimi beceriye dönüştürme ve davranış haline getirme konusunda da hızlı bir gelişim gösterebiliyorlar. Diğer taraftan Köy Öğretmenleri El Ele (Mentorluk) Programında olan bir mentinin eğer varsa görev yaptığı bölgedeki Öğretmen Topluluklarına dahil olup buluşmalara katılması da mentor ile çalıştığı konuların dışında deneyimli meslektaşlarından daha farklı konulara dair destek alabilmesini sağlıyor. Hem birebir hem de bir topluluk içerisinde desteklenen öğretmenler motive olma ve daha iyi eğitim verme konusunda daha hızlı yol katedip başarı gösterebiliyorlar.



KODA olarak hem programlar özelinde hem de programlar arası ilişkiler bağlamında öğretmenlerin daha etkili ve verimli bir süreç geçirmelerine yönelik çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Sosyal etki ölçümü ve yönetiminde sürece dahil olan tüm paydaşlar üzerindeki etkilerin takibi ve ölçümü esas olsa da bu raporu yalnızca öğretmen ve öğretmen adayı olan paydaşlarımız üzerindeki etkimiz ile sınırlandırdık. İlerleyen dönemlerde yapılacak sosyal etki ölçümü ve sosyal etki yönetimi süreçlerinde KODA faaliyetlerinden etkilenen diğer paydaşların da (veliler, gönüllüler, çocuklar, Milli Eğitim Müdürlükleri, diğer kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşları vb.) ölçüme katılımıyla KODA'nın etkisini daha kapsamlı görme imkânımız olacaktır.

Son olarak yaratılan bu etkilerde programların en iyi şekilde yürütülmesi için her türlü şartta elinden gelenin en iyisini yapan KODA ekibi ve gönüllülerinin, sosyal etki ölçüm çalışmalarının yapılabilmesi için gerekli fon desteğini veren destekçilerin ve süreç boyunca programlara düzenli olarak katılan ve zaman ayıran katılımcıların katkısının çok önemli ve değerli olduğunu belirtmek isteriz.

Köyde daha iyi eğitim anlayışının hakim olması için hep birlikte daha derin ve etkili değişimler yaşamak ve yaşatmak dileğiyle!



	1. Seviye	2. Seviye	3. Seviye	Etki Hedefi	Nihai Hedefler
Öğretmen & Öğretmen Adayı			<ul style="list-style-type: none"> • Pedagogik içerikleri bilir, öğrenir, farkına varır • Köy okulundaki eğitimi çalıştığı yerdeki ihtiyaç (sosyal kültürel) ve fırsatlara göre nasıl tasarlayabileceğini öğrenir, farkına varır • Çocukun gelişim ihtiyaçlarına göre eğitim ortamını nasıl düzenleyebileceğini bilir, farkına varır • Çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmayı öğrenir/ kullanmanın farkına varır (sanat, oyun, doğada öğrenme...) • Derse hazırlıklı gitmesi için ne yapması gerektiğini bilir, öğrenir, farkına varır. • Eğitim ortamının fiziksel ve donanımsal koşullarının iyileştirilmesi için neler yapılabileceğinin farkına varır/ neler yapılabileceğini öğrenir • Çocukla ve çocukun ekosistemindeki yetişkinlerle etkili iletişim kurmanın önemini kavrar • Eğitim ortamında yaratıcı bakışta sorunları çözmenin gerekliliğini fark eder • Kendi duygularını ifade etmeyi öğrenir/ başkalarının duygularını anlamının önemini anlar/ kavrar/fark eder (empati yapar) • Çalıştığı farklı bölgelerdeki kültürlerin özelliklerini bilir ve anlar (iletişim kurma) • Bireysel ve sosyal farkındalığın önemini kavrar (hem öğrenci hem de kendi için- okul kültürü ile ilgili) • Mesleki motivasyonunun gerekliliğini anlar 	Kırsal bölgelerde çalışan öğretmenlerin daha nitelikli eğitim vermesi	Kırsalda, çocukları başlıyarak tüm topluluğa yayılacak ve kırsal kalkınmayı destekleyecek yenilikçi bir eğitim anlayışını hayata geçirmek
Aileler	Farkına varma/ Öğrenme	Beceriyne Dönüştürme	<ul style="list-style-type: none"> • Aileler çocukların eğitim sürecini destekleyecek (ödevlere yardım, okuma alışkanlığını desteklemesi, eğitimle iletişim...) uygulamaları gerçekleştirebilir • Aileler çocuklarına ödül-ceza sistemiyle ilgili pozitif disiplin anlayışıyla kuralları öğretirler • Aileler çocuklarıyla düzenli vakit geçirirler • Aileler cinsiyet ayrımı gözlemeksizin çocuklarına eşit fırsatlar (ev işleri, aktivite seçimleri, oyuncak seçimi vb) sağlar • Aileler ev ortamında çocuk gelişimini destekleyici rutinler (yemek, uyku, etkinlik) oluştururlar 	Ailelerin doğru ebeveynlik yaklaşım ve pratiklerini uygulamaları	
Kurumlar			<ul style="list-style-type: none"> • Ülkede ya da bir bölgede kırsalda eğitim alanı ile bağlantılı sorun, ihtiyaç ve fırsatlara dair faaliyetleri harekete geçirir • Yerel halkı ve kuruluşları kırsalda nitelikli eğitimi destekleyen paydaşlar topluluğuna katmak için farkındalık ve teşvik çalışmaları yapar 	Daha fazla sayıda kurumun kırsalda nitelikli eğitimi desteklemesi	

EK 1



